

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 20.7.2004
KOM(2004) 519 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE
EUROOPA KOOLIDE SÜSTEEMI ARENDAMISE VÕIMALUSTE ARUTELU

1. EUROOPA KOOLID 50 AASTAT HILJEM

Sissejuhatus

Viimase 50 aasta jooksul on Euroopa koolid osutanud kõrge kvaliteediga, multikultuurset, mitmekeelset haridusteenust EL-i institutsioonide töötajate lastele. Tänu koolidele on institutsioonidel olnud lihtsam võtta tööle kogunud ja kõrge kvalifikatsiooniga töötajaid. Tunnustatud ja tihti kiidetud Euroopa küpsustunnistus võimaldab juurdepääsu ülikooliharidusele kõikjal Euroopas.

Käesoleva arutelu eesmärk ei ole teha konkreetseid ettepanekuid, vaid anda hinnang Euroopa koolide arengule ning, võttes arvesse EL-i laienemise ja muutumise protsessi, alustada ühise lähenemisviisi leidmiseks läbirääkimisi koolidearengu ja võimalike muudatuste üle.

Koolide tulevikku puudutavad ideed peavad lähtuma põhimõttest, et nende haridusalane edu ei tohi sattuda ohtu ega väheneda. Komisjon panustab Euroopa koolide süsteemile ja võimalikult headele tulemustele, ehitades ja arendades süsteemi, mis on rajatud tugevale alusele.

Koolide vaieldamatu edu ei tähenda aga, et poleks vaja hinnanguid ja analüüsi. 2002. aasta detsembris võttis Euroopa Parlament vastu Böschi aruande koolide tuleviku kohta. Sellele järgnenud töödokument andis kasuliku ja õigeaegse hinnangu Euroopa koolide süsteemi eeliste ja puuduste kohta. Koos kuratooriumi ja kontrollikoja hiljutiste aruannetega andsid nad põhjaliku hinnangu süsteemi tulemuslikkuse ja tõhususe kohta. Need muutuste mehhanismid koos viimasest laienemisest saadud impulsiga eeldavad koolide piiratud tingimustel ümberhindamist, mille käigus käsitletakс nii nende keerulist juhtimist ja organisatsioonilist ülesehitust kui ka praegu pakutava teenuse kvaliteeti võrreldes selle maksumusega.

Seega on komisjoni, kes oma töötajate laste kaudu on koolide peamine kasutaja, ülesandeks tegutseda ennetavalt ning otsida laialdase arutelu kaudu uutmoodi lähenemist, mis põhineks üksmeelel nii palju kui võimalik.

1.1. Ajalooline taust

Loodud 50 aastat tagasi Euroopa Ühenduse töötajate lastele hariduse andmiseks, moodustavad Euroopa koolid oma olemuselt põhiliselt avalikest vahenditest rahastatava süsteemi, mis asub väljaspool riiklike haridussüsteeme ning mida reguleerib rahvusvaheline leping - „Euroopa koolide põhikirja konventsioon“. Komisjon esindab Euroopa ühendusi kui konventsiooni üht osapoolt kuratooriumis, mis koosneb enamasti liikmesriikide esindajatest. Tegelikult kaetakse suurem osa (peaaegu 60%) koolide kulutustest EL-i eelarvest, kuigi ühenduse eelarves esitatakse seda tasakaalustustoetusena. (Andmeid Euroopa koolide kohta vaata 1. lisast).

1.2 Kasvamine, laienemine ja detsentraliseerimine

Institutsioonide kasv ja liidu järjestikused laienemised on kaasa toonud Euroopa koolide süsteemi märkimisväärse laienemise ühest koolist ühes piirkonnas 14 koolini 10 asukohas selle aastakümne lõpuks¹. See on omakorda tekitanud uusi keelelisi nõudeid (algupärase nelja keele asemel on praegu kasutuses 11 keelt, lisandub veel kolm keelt uutest liikmesriikidest). Tulevikus võib keeli veelgi juurde tulla, juhul kui on täidetud 2000. aastal kuratooriumi kehtestatud kriteeriumid keelterühmade avamise kohta². Kasvavat probleemi kujutab endast ka Euroopa Liidu tegevuse detsentraliseerimisest tingitud tegevuspiirkonna laienemine seoses EL-i /ühenduse asutuste arvu kasvuga ja nende paiknemisega erinevates kohtades üle liidu. Juba praegu on mõnes piirkonnas kasutusele võetud ajutised haridusalased lahendused.

Teatud tüüpi rahvusvaheline ja mitmekeelne haridus peab alati olema EL-i ametnike lastele kättesaadav kõigis piirkondades, kus asuvad EL-i institutsioonid või organid, kuid hariduse võimaldamine igale õpilasele tema emakeeles üle 20 ametliku keelega EL-is ning ka väikese õpilaste arvuga piirkondades vajab tõepoolest hoolikat läbimõtlemit ja arutamist. Probleme tekib eelkõige väikeste koolidega.

2. EUROOPA KOOLIDE SÜSTEEMI ARENDAMINE: VALIKUD JA PIIRANGUD

Selleks, et pakkuda ka edaspidi kõrgetasemelist Euroopa haridust ning tulla toime eespool mainitud uute ülesannete ja nõudmistega, peab süsteemi ümbervaatamine sisaldama muudatusi alates nendest, mis on saavutatavad lühikese või keskmise ajavahemiku jooksul ning ka selliseid, mille puhul võivad vajalikuks osutuda laiaulatuslikud muudatused, sealhulgas praeguse konventsiooni ümbertöötamine.

Komisjoni arvamus on, et piisavalt hea tahtmise korral on ka praeguse korra raames võimalik mõningaid muudatusi läbi viia neis valdkondades, kus saavutatakse kiiresti üksmeel. Kuna Euroopa koolide ülesanne on anda haridust ühenduse institutsioonide ja asutuste töötajate lastele, oleks pikemas perspektiivis üsna kasulik liita institutsioonid palju tugevamini koolide juhtimise ja rahastamisega (võib-olla isegi komisjoni kantselei abil). Vastutus õppekava, kooli kontrollimise ja Euroopa bakalaureusekraadi organiseerimise eest (praegu vastutavad kuratoorium ja inspektorite nõukogu) peaks jääma peamiselt liikmesriikide pädevusse.

Seega keskenduvad järgmised osad Euroopa koolide süsteemi juhtimis-, haldamis- ja eelarveküsimustele. Seejärel käsitletakse mitmeid haridusküsimusi, mis puudutavad eelkõige õppeprogrammi ja teenuse osutamise kvaliteeti koolides.

2.1. Juhtimine – valikud lühemas ja pikemas perspektiivis

Praegu peab kuratoorium tegelema Euroopa koolide kõikide haridusalaste, rahaliste ja haldusprobleemidega. Paljude huvirühmade arvates muutuvad probleemid, millega kuratoorium praegu kokku puutub ja mida ta enesele teadvustab, veelgi tõsisemaks seoses laienemisest tingitud märgatava juurdekasvu tõttu nii liikmete, keelte kui koosolekute arvu osas. Kuratooriumi töökoormuse suurenemine seoses Euroopa koolide süsteemi arenguga ja organisatoorsete muutuste keerulisusega toob kaasa vajaduse vaadata ümber kuratooriumi töökorraldus. Isegi enne laienemist seisnes

¹ Lux II avatakse 2004. aastal, Bxl IV 2008. aastaks

² "Euroopa koolide asutamise, sulgemise ja haldamise kriteeriumid", dok. 2000-D-7510, vastu võetud kuratooriumi nõupidamisel 24-25.10.2000

kuratooriumi tugevus võimes teha strateegilist analüüsi. Harva toimuvate nõupidamiste ja laia ning enamasti kaugel paikneva liikmeskonna tõttu ei sobi ta hästi vastu võtma tegevust puudutavaid otsuseid. Vaevalt et 10 uue liikmesriigi lisandumisel taoline olukord paraneb.

Viimase 50 aasta jooksul on koolide juhtimine ja haldus silmnähtavalt arenenud paljudes liikmesriikides. Normiks on muutunud lastevanemate, õpetajaskonna ning kui võimalik, siis ka kooli teeninduspiirkonda kuuluva kogukonna valitud esindajate täielik osalemine koolide juhtimises.

Lähtudes sellisest arengust, on tehtud ettepanekuid, et iga kooli halduskogule peaks andma märksa suurema rolli koolide juhtimises. Olemasoleva konventsiooni sätet, mille kohaselt nõukogud „täidavad lisaks selliseid halduskohustusi, mida neile on andnud kuratoorium”, on praegusel hetkel liiga vähe kasutatud. Samas võiks see olla aluseks paljudele lisaülesannetele, mida iga kooli tasandil võiks täita.

Pikemas perspektiivis võiks konventsiooni muuta nii, et see annaks üksikutele koolidele veelgi suurema tegevusvabaduse, ning luua halduskogud, millesse kuuluksid kuratooriumi (või selle õigusjärglase) esindajad, institutsioonid, lastevanemad, õpetajad ja õpilased.

Euroopa institutsioonid, mis on *de facto* peamiseks huvirühmaks, võtavad järjest rohkem osa koolide tegevusest, põhjendades seda asjaoluga, et neil on õigustatud huvi nii teenuse saajana kui ka peamise rahastajana. Samas välistab kehtivast konventsioonist tulenev juhtimissüsteem nende institutsioonide osaluse peaaegu täielikult, sest komisjonil on kuratooriumis ainult üks hääl 17 (mõnikord ka 19) ülejäänud hääleõigusega liikme kõrval. Selline „puuduliku demokraatia” jäänuk kuratooriumis tuleks ära muuta.

Kuigi tõeline areng selles valdkonnas saab toimuda ainult konventsiooni muutmise teel, võib olukorda vahepeal parandada, juhul kui teised institutsioonid ning kuratoorium kasutaksid konventsiooni artikli 28 erisätteid ja jõuaksid kokkuleppele, mis annaks ühe koha kuratooriumis (ning seega ka ühe hääle) nii Euroopa Parlamendile, majandus- ja sotsiaalkomiteele, regionide komiteele, Euroopa Kohtule kui ka kontrollikojale.

Kaks ülalmainitud ettepanekut on saavutatavad ilma koolide õigusliku aluse muutmiseta ning suhteliselt kiiresti. Üks võimalustest, mis looks pikemaajalise aluse süsteemi tõhusaks ja stabiilseks juhtimiseks, on koolide tegevust ja rahaasju juhtiva komisjoni või EL-i asutuse loomine. Kõik tulevased ettepanekud peaksid olema kooskõlas üldiste juhistega taoliste organite moodustumisel.

Juhul kui tehtaks ettepanek moodustada uued komisjoni talitused või EL-i asutused, läheks vaja täielikku projekti teostatavuse uuringut, mis näitaks ära potentsiaalse kasu, mis arvestades hariduse ja õpetamise spetsiifilisi omadusi säilitaks praeguse juhtimismehhanismi parimad traditsioonid, kvaliteedi ja vajaliku kogemustepagasi, kuid oleks samal ajal efektiivsem ja paindlikum. Samuti tuleks ümber vaadata finantsmehhanismid, sh liikmesriikidelt praegu saadavate otseste toetuste hüvitamise võimalused EL-i eelarves.

Kui oldaks üksmeel, et selline lähenemisviis toimib, peaks komisjon korraldama põhjalikud läbirääkimised ning võtma arvesse otsese töölevõtmise mõjusid olemasolevale personalile, samuti kehtestama pikad üleminekuperioodid (näiteks lepingulise töötaja staatuse saamiseks), et tagada olemasolevale õpetajaskonnale praeguste lepingute pikendamine.

2.2. Administratiivsed parandused

Seoses liikmesriikide haridussüsteemide arenguga ning selleks, et pidada sammu halduse parima praktikaga, on tehtud ettepanek, et Euroopa koolide süsteem võiks esialgu saada kasu sellest, kui rakendataks parimat haldustava ja viimaseid uuendusi, sh hea haldustava eeskirja koostamine. See on algatus, mille eesmärk on tugevdada ja laiendada kehtivaid läbipaistvuse sätteid, sealhulgas õigust edasi kaevata kuratooriumi või üksikute koolide vastu võetud vastastikkuseid otsuseid. Lisaks tuleks selgitada, kuidas jõuavad kaebused hiljuti loodud kaebustekogusse ning laiendada selle tegevust nii, et see hõlmaks kõiki põhjendatud kaebusi isikutelt, keda on mõjutanud iga konkreetse kooli, sh ka individuaalsete haridusküsimuste kohta tehtud otsused.

2.3 Suurem vabadus haldus- ja personaliküsimuste lahendamisel

Praegu tegelevad Euroopa koolid eelarve, rahastamise, personalijuhtimise, koolide arengustrateegia, osutatavate teenuste ning omaalgatusliku tegevuse ulatuse küsimustega, olles sealjuures ebakindlad ja rangete piirangute mõju all. Nad on kohustatud tegutsema iga-aastase tegevuskava alusel, täites edasilükkamatuid ülesandeid ning lahendades juhtimisprobleeme, võimetuna samal ajal arendama pikemaajalisi strateegiaid iga konkreetse kooli tasandil ning koos teiste huvigruppidega.

Koolidirektoritel peaks olema kooli suhtes suurem rahanduslik ja administratiivne autonoomia ning võimalus võtta tööle ja juhtida kogu kooli õpetajaskonda. Koolile finants- ja haridusküsimustes antava autonoomia tase vajab uurimist mitte ainult kehtiva konventsiooni piirangutest lähtudes, vaid süsteemi tuleks vaadelda konventsiooniväliselt.

Praegu valivad liikmesriikide haridusasutused koolidesse lähetamiseks sobivad õpetajad. Samas näib, et lähemal ajal on võimalik ja sobiv kaaluda, kuidas oleks võimalik anda lõpliku otsuse tegemine õpetajate töölevõtmise suhtes hoopiski koolidele, kes suudaksid paremini hinnata erilisi oskusi, mis on vajalikud edukaks õpetamiseks mitmekeelses keskkonnas.

Koos teiste ettepanekutega halduse (*supra*) ja eelarvereformi (*infra*) kohta on võimalik kavandada Euroopa koolide suhtes pikemaajalist nägemust, mille kohaselt jääks koolide otsustada, millise tasemega õpetajaid tööle võtta. Seda oleks vaja siduda rahandussüsteemi reformimisega, kusjuures piiramatu finantseerimise asemel EL-i eelarvest tuleks kehtestada kindla suurusega toetus, mis oleks seotud EL-i töötajate lastele pakutavate haridusteenustega ja uute koolide asutamisplaanidega.

3. EUROOPA KOOLIDE RAHASTAMINE

Euroopa koolides toimub õppimine erinevates keeltes ning õpetajateks on välismaal elavad õpetajad. Seega muutuvad vähemalt väiksemates keelterühmades klassid väiksemaks kui paljudes riiklikes koolides ning seega näivad Euroopa koolid olevat kallimad kui tavapärase riiklikud koolid. Komisjon on sellega leppinud ning kaitseb Euroopa koolide süsteemi, kuid peab saaljuures enesestmõistetavaks vajadust kontrollida eelarveplaneerimist ja tõendada koolide kasumlikkust.

3.1. Eelarveline paradoks

Praeguseks on tekkinud põhimõtteline vastuolu eelarvekorralduses. Nimelt on eraldatud tasakaalustavat toetust EL-i eelarvest iga-aastase eelarvemenetluse käigus, ilma et eelarvepädevad asutused saaksid mingilgi moel mõjutada Euroopa koolide kulutusi. Pealegi arvatakse üldiselt, et usaldusel põhinev süsteem, mille kaudu saavad Euroopa koolid oma eelarvete tasakaalustamiseks peaaegu piiramatut toetust, ei ole tekitanud piisavat materiaalselt huvi kontrollida paremini vahendite kasutamist, suurendada tulusid ja vähendada kulusid, mida on võimalik teha ilma teenuse kvaliteeti vähendamata.

Samal ajal on eelarve jätkuvalt vaidlusalune punkt ka mõnede liikmesriikide jaoks, mis praegu toetavad eelarvet umbes 22% ulatuses otseselt tööle lähetatud õpetajate kaudu, nagu konventsioonis on ette nähtud. Samas kannavad teatavad liikmesriigid muutuvate keeleliste nõuete tõttu ebaproportsionaalselt suuri kulutusi ning nad on teatanud, et pole valmis veelgi suuremaid kulutusi kandma. Nad on välja pakkunud kas jaotada kulud õiglasemalt või kaotada üldse liikmesriikide poolne otsene rahaline toetus. Praeguse eelarvesüsteemi korral sooviksid paljud liikmesriigid paremat eelarvekontrolli ja koolisüsteemi rahalist juhtimist.

Eespool toodust selgub, et koolide finantseerimissüsteemi muutmine on tõepoolest vajalik ning see võiks vähemalt osaliselt võtta arvesse eespool nimetatud piiranguid ja probleeme ning lähtuda üldisest finantsperspektiivide raamistikust aastateks 2005-2013.

Ühenduse koolidele mõeldud rahaliste toetuste paremaks integreerimiseks EL-i eelarvemenetlusse kuulutab komisjon piisavalt varakult st. juba lähemal ajal välja järgneva aasta finantseerimise ülempiiri ning loodab, et koolide eelarvete tegemisel arvestatakse sellega ning kohandatakse eelarved sellega. (Taolist uut lähenemisviisi rakendati juba 2005. aasta eelarveprojekti, mille kuratoorium võttis vastu 2004. aasta aprillis). Kavandatud eelarveeraldised peaksid igal aastal olema seotud muuhulgas koolide suuruse ja vajaduste ning tõestusega, et kulutusi püütakse vähendada ja tasuvust suurendada. Võrdse suurusega Euroopa koolide kulusid ja vahendeid on tarvis võrrelda.

3.2. EL-i personali hulka mittekuuluvate töötajate laste vastuvõtt

Praegu jagunevad Euroopa koolide õpilased kolme „kategooriasse”. 1. kategooria moodustavad ühenduse institutsioonide, liikmesriikide ja muude ühenduse asutuste ja organite alaliste esindajate lapsed ning ka koolide töötajate lapsed. 2. kategooria moodustavad kolmandate osapooltega (firmade või avalike organitega) individuaalsete kokkulepete alusel kooli võetud õpilased, kelle eest makstakse täielikku õppemaksu. Kõik ülejäänud õpilased kuuluvad 3. kategooriasse.

Arvestades koolide erilist tähendust liidu töötajatele, ruumiprobleeme ning survet kulutuste vähendamiseks, uurib töögrupp 3. kategooria õpilaste vastuvõtuga seonduvat kulude-tulude suhet ning nende õpilaste vastuvõtu võimalusi ja tingimusi/seda, kui palju ja mis tingimustel neid õpilasi on võimalik vastu võtta. **3. kategooria õpilaste vastuvõtmiseks peavad koolides olema kehtestatud üksikasjalikud, läbipaistvad ja avalikult kättesaadavad vastuvõtukriteeriumid, mis oleks sõnastatud täpsemalt, kui lihtsalt teade koha olemasolu kohta ühes või teises keelerühmas.**

Sama töögrupp uurib ka 3. kategooria õpilaste õppemaksu suurendamise ettepanekut, sest praeguse õppemaksu ja tegelike kulude vahel on suur erinevus. Praegu õppivate laste huve silmas pidades tuleks läheneda erinevalt selle kategooria uutele õpilastele ning juba õppivatele lastele. **Mis puudutab õppemaksust vabastamist, siis selle otsustamisel peaks iga konkreetse juhtumi puhul arvestama rahaliste raskuste ja muutuvate asjaoludega, tehes seda iga juhtumi puhul eraldi selgete, üksikasjalike ja läbipaistvate kriteeriumite põhjal.**

3.3. Väikeste koolide ja keeltegruppide säilitamise kriteeriumite täitmine

Euroopa Parlamendi Böschi ettekanne tõstatab teema, kas väikesed koolid sellistes asukohtades nagu Mol, Karlsruhe, Bergen ja Culham on oma praegusel kujul vajalikud Euroopa institutsioonide tööks nendes piirkondades, ning soovitas uuesti hinnata nende koolide hariduslikku lisaväärtust. See on oluline probleem, mille puhul tuleb arvestada mitmete asjaolude, sh EL-i institutsioonide ja nende töötajate vajadustega. Kuratooriumi kehtestatud kriteeriumid keelterühmade ja koolide avamiseks, säilitamiseks ja sulgemiseks³, mis võeti vastu 2000. aastal, pakuvad piisavalt mõtlemisainet sellel teemal.

Euroopa koolide süsteem peab rangelt ja õiglaselt kohaldama vastu võetud kriteeriume keeltegruppide ja koolide avamisele, säilitamisele ja sulgemisele. Samal ajal kui kuratoorium on teinud juba otsuse kohaldada neid kriteeriume ning sulgeda teatud keelerühmad neljas väikeses koolis, uuritakse praegu nende koolide olemust ja struktuuri ning viise, kuidas parandada nende tasuvust. Komisjon finantseerib täiendava hinnangu koostamist eespool mainitud koolide tulevikuväljavaadete uurimiseks.

4. HARIDUST JA ÕPPEKAVA PUUDUTAVAD KÜSIMUSED

EÜ asutamislepingu alusel on haridusküsimused peamiselt liikmesriikide pädevuses. Komisjon ei tahaks nende õigustesse sekkuda, kuid täheldab, et kuna Euroopa koolid asuvad väljaspool riiklike haridussüsteeme, võib tekkida oht, et arengud riiklikus hariduspoliitikas ei jõua neisse alati piisavalt kiiresti. Euroopa koolid on aga komisjonile olulised eelkõige töötajate töölevõtmise ja kohal hoidmise tõttu ning samuti oma peamiselt välismaal töötavate ametnike ja nende laste heaolu tagamiseks. Niisiis on komisjonil põhjendatud huvi tagada, et koolid pakuksid jätkuvalt laiapõhjalist, tänapäevast õppekava ja eksamisüsteemi, mis on kooskõlas

³ "Euroopa koolide loomise, sulgemise ja haldamise kriteeriumid", dok. 2000-D-7510, vastu võetud kuratooriumi kohtumisel 24.-25.10.2000

liikmesriikide parimate kogemustega. Peale selle peavad Euroopa koolid, nii palju kui võimalik, hoolitsema ametnike laste kõigi vajaduste eest.

Komisjonile on selgeks saanud, et üldjuhul kõrgelt hinnatud süsteemis on järgmised valdkonnad, kus eksisteerivad probleemid ja/või mida on vaja hoolikalt kaaludes arendada.

4.1 Hariduse andmine erivajadustega lastele

Hariduse andmine erivajadustega lastele, olgu need õppimisraskused või füüsilised puuded, väärrib samuti suuremat tähelepanu. Koolid täidavad konventsiooni kehtivaid sätteid erinevalt, mistõttu abiprogramme „erivajadustega lastele” (Special Educational Needs – SEN) ning „tugiteenuste arendamine” (Learning Support – LS) tuleks edasi arendada. Mõlemad programmid vajavad järelevalvet, et oleks tagatud vahendite otstarbekas jaotamine keelterühmade ja üksikute õpilaste vahel, selleks et optimeerida kohalikul tasemel osutatud teenuseid ja hinnata nende mõju.

4.2 Alternatiiv paralleelselt küpsustunnistusele

Koolide traditsiooniline keskendumine ülimalt akadeemilisele Euroopa küpsustunnistusele on siiani tähendanud, et paljude töötajate laste haridusvajadustele ja annetele ei ole piisavalt, või viisil nagu seda tõeliselt kõikehõlmavas koolis tuleks teha, tähelepanu pööratud. Seetõttu peaks tõsiselt kaaluma võimalust, et koolid saaksid väljastada Euroopa küpsustunnistusest erinevat lõputunnistust ning uurida selle variandi teostatavust.

Õppeprogramm peaks kaasa aitama õpilaste üldisele ettevalmistusele akadeemiliseks ja ametialaseks tulevikuks ning seetõttu võib osutada otstarbekaks suunata mõned vahendid kodaniku- ja praktiliste oskuste arendamisele, et kõiki lapsi tulevikus ette valmistada.

4.3 Klasside suurused

Kuigi paljud Euroopa koolide klassid on väikesed, seda erinevate keelte suure arvu ning sellega seonduvate parameetrite tõttu, on klassi maksimaalseks suuruseks 32 õpilast, mis on suurem kui paljudes liikmesriikides. Mõnikord on klassis õpilasi, kellel puudub oma emakeele rühm ning kes vajavad seega lisaabi, et töötada sama efektiivselt „võõrkeeles”. Seetõttu peaks kaaluma variante, mis vähendaksid klasside maksimaalset suurust.

4.4 Euroopa küpsustunnistuse väärtuse säilitamine

Hoolimata kavatsusest viia sisse alternatiivne lõputunnistus, peaks Euroopa küpsustunnistuse kõrge väärtus säilima. Euroopa küpsustunnistuse eksamisüsteem tuleks üle vaadata, et tagada harmooniline lähenemine ja kõrge akadeemiline kvaliteet. Lastevanemad ja nende liidud on tundnud muret, et puudub kvaliteetne hinnang Euroopa koolide osutatud hariduse ning järelevalvesüsteemi toimimise kohta.

Praegu juhatab Euroopa küpsustunnistuse süsteemi peasekretäri kantselei koostöös inspektorite nõukoguga. Selline kokkulepe oli algselt mõeldud selleks, et võimaldada küpsustunnistust piiratud arvule Euroopa koolide õpilastele piiratud hulgas keeltes.

Taoline süsteem ei toimi aga tulevikus, kui uutes piirkondades lisandub koole ja seega ka uusi keeli.

Praktilise ja tõhusa lahendusena uute probleemidega toime tulemiseks võiks asutada Euroopa koolide haridusnõukogu, mis toimiks eksamiorganina nii küpsus- kui ka alternatiivse lõputunnistuse puhul. Nõukogu võiks olla moodustatud liikmesriikide ja institutsioonide esindajatest ning üle võtta kõik kolm koolisüsteemi omavahel seotud haridusvaldkonda – õppekava koostamise, inspeksioonid ja lõpueksamid. See lihtsustaks praegust süsteemi, asendades inspektorite nõukogu ja märkimisväärse osa kuratooriumi tööst (sh. õppekomiteed) ning ka olulise osa peasekretäri büroo tööst, muutes süsteemi töö iseseisvamaks. Samal ajal looks nõukogu asutamine võimaluse vaadata ümber ja kaasajastada koolide õppekavad.

Loomulikult on selline muutus võimalik ainult koolide konventsiooni põhjaliku ümbervaatamise korral. Haridusnõukogu jääks valitsustevaheliseks, arvestades liikmesriikide pädevust haridusküsimustes ning täiendaks niiviisi ettepanekut viia koolide juhtimise ja planeerimise küsimused üle komisjoni talituse või EL-i asutuse pädevusse.

4.5. Euroopa küpsustunnistuse laiem kättesaadavus

Lõpuks, Euroopa küpsustunnistuse edu on kaasa toonud suurema huvi selle laiema kättesaadavuse vastu mitmetes liikmesriikides, samal ajal kui Euroopa Liidu tegevuse detsentraliseerimine on tekitanud vajaduse Euroopa koolihariduse osutamiseks lisaks tavapärasele Euroopa koolidele.

Liikmesriigid uurivad praegu Euroopa küpsustunnistuse pakkumise võimalust väljaspool praegust Euroopa koolide süsteemi, samas kui selle väljastamise erinevad võimalused koostöös haridusasutustega, samuti potentsiaalsed pilootprojektid on hetkel kuratooriumi ja komisjoni vaatluse all.

5. JÄRELDUSED

Käesolevas teatises visandatakse üldjoontes probleeme ja ülesandeid, millega Euroopa koolide süsteem tänapäeval silmitsi seisab, nagu on kindlaks tehtud erinevate huvigruppide poolt. Teatises esitatakse teatavad parandusettepanekud, mida kuratoorium võiks vastu võtta ja rakendada olemasoleva raamistiku piires. Komisjon tugineb oma töös kuratooriumi käesolevas teatises esitatud ideedele.

Muuhulgas algatakse teatises arutelu Euroopa koolide juhtimissüsteemi võimaliku radikaalsema muutmise kohta pikemas perspektiivis, nii et see ulatuks kaugemale kehtiva rahvusvahelise konventsiooni reguleerimisalast. Enne tähtsate ettepanekute tegemist Euroopa koolide süsteemi tulevase arengu kohta organiseerib komisjon järgnevate kuude jooksul ulatusliku arutelu huvigruppidega ja nende vahel.

On ilmselge, et igasugune koolide süsteemi muutmine, eriti kui see on ulatuslik, ei tohi kuidagi peatada ega ohustada laste haridusteed Euroopa koolides. Seetõttu arvestab komisjon, et igasugusele suuremale muutusele peab eelnema ja sellega kaasnema piisav planeerimine, sobiv ülemineku-aeg ja korraldused üleminekuks, nii et peamine eesmärk – tagada meie lastele edukas ja kindel haridus – oleks tagatud.

Probleemi arutatakse kõigi Euroopa institutsioonide, liikmesriikide, komisjoni talituste, personali ühenduste, lastevanemate liitude ja muude üldiste huvigruppidega ning arvestatakse nende arvamustega enne suurte muudatusettepanekute tegemist. Arutelu toimub järgmise akadeemilise aasta jooksul.

Lisaks on kõigi huvitatud osapoolte arvamused ja soovitused teretulnud aadressil: ADMIN-COMMUNICATION-EUROPEAN-SCHOOLS@cec.eu.int

ANDMEID EUROOPA KOOLIDE KOHTA 2003 / 2004*

Kool	Keelterühmade arv	Kokku õpilasi	EL-i töötajate lapsed	EL-i töötajate laste osakaal	III kat. õpilased	III kat. õpilaste osakaal %	2004 eelarve jooksvad kulud (miljonites eurodes)	Proгноositavad III kategooria õppemaksud % 2004. aasta eelarvest	EL-i vahendid 2004 (miljonites eurodes)	EL-i vahendite osakaal eelarves
ALICANTE - E	4	884	202	22.9	641	72.5	9.92	14.1	6.65	67.04
BERGEN - NL	5	696	66	9.5	578	83	11.48	12	6.62	57.67
BXL I - B	6	2 308	1 560	67.6	610	26.4	26.21	7.2	18.12	69.13
BXL II - B	8	2 808	2 280	81.2	280	10	27.07	3.3	17.90	66.12
BXL III - B	6	2 669	2 072	77.6	475	17.8	24.25	6.5	16.62	68.56
CULHAM - UK	5	884	14	1.6	729	82.4	12.28	16.6	6.62	53.91
FRANKFURT - D	4	679	215	31.7	408	60	8.80	11.3	4.99	56.70
KARLSRUHE -D (***)	5	1 098	83	7.6	858	78.1	11.75	24.9	4.14	35.23
LUXEMBOURG	11	3 802	2 680	70.5	760	20	37.28	7.3	23.36	62.66
MOL - B	5	647	85	13.1	506	78.2	10.99	12	6.45	58.69
MÜNCHEN (***) - D	5	1 457	19	1.3	372	25.5	18.57	5.4	1.11	5.98
VARESE - IT	5	1 335	466	35	614	46	15.79	10.8	7.80	49.40
PEASEKRETÄRI KANTSELEI - B	-	-	-	-	-	-	7.99	-	6.54 (***)	81.85
KOKKU	69	19 267	9 742	50.56	6 831	35.45	222.38	8.95	126.99	57.10

(*) 2 uut kooli avatakse Brüsselis ja Luksemburgis 2004-2008. (**) Peasekretäri kantselei kulud on võrdselt jaotatud 12 kooli vahel (***) sealhulgas 0,6 reservis.

(****) Nendel koolidel on täiendavad sissetulekuallikad, mis vähendavad EL-i toetusi. Allikas : Rapports de rentrée 2003 & School budgets for 2004